

2
СТОР.

Новий голова ОДА
відвідав УжНУ

6
СТОР.

Шлях у професію:
слово до Дня хіміка

7
СТОР.

Герої нашого часу
на передовій боротьби з COVID-19

Бути магом...

16 травня — День науки

Ви можете хоч би день уявити... без науки? Без її участі в боротьбі з коронавірусом, у будівництві мостів чи в IT-технологіях? Ось і я не уявляю. Невипадково американський письменник-фантаст Курт Воннегут писав: «Наука — магія, яка працює». А якщо так, то в неї є свої «маги» — ті, хто одержимо спрямований на здобуття знань.

Неабияк когорта справжніх науковців працює в УжНУ. І сьогодні хотілося б розповісти про одного з них — директора НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права, професора Михайла Савчина. Він родом із Ужгородщини — Довгого Поля. Тобто поля достатньо, де колись вільно гуляв, а потім любив купатися з цимборами на Геївському кар'єрі біля цегляного заводу. Там ще є парк, у якому переважно каштани, їстівні. Тому коли нещодавно був у Страсбурзі, де на різдвяних ярмарках на кожному кроці торгують печеними каштанами, для Михайла Васильовича це була банальність. Сам же один із лідерів наукового списку УжНУ «небанально» із селянської родини, змалку багато читав, тож колесо життя крутилося у відповідному напрямку. У 16 років «проковтнув» трактат англійського філософа Томаса Гоббса «Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної». Можливо, тому й став юристом. До речі, М.Савчин — із першого випуску юрфаку УжНУ та водночас «дебютного» набору на відділення правознавства при економічному факультеті.

Навчання не було складним. Складними були життєві обставини, пов'язані з просто «трешовою» обставинкою 1990-их. До речі, М.Савчин із 15 років живе самостійно, оскільки 1988-ого померла мама, яка сама виховувала трьох синів.

Нині Михайло Васильович, як сам говорить, має «звичайну українську сім'ю». Із дружиною Вікторією виховує сина Андрія та доньку Амелію. Люблять подорожувати. Це «для кругозору та розуміння різноманітності людської культури» (цитую М.Савчина).

Кар'єру розпочав в Ужгородському міському суді. Багато чого в професійному плані дав тодішній заступник голови міськсуду Іван Машкаринець. З іншого боку, герой цієї публікації накопичив серйозну базу практики. Притому зазначає: «Відсутність підручників для мене тоді була перевагою, оскільки завдяки викладачам із процесуального права Василеві Фазикошу та Іванові Ленделу на заняттях ми виконували практичні завдання, писали процесуальні документи й проводили модельне судове засідання з цивільного процесу (останній викладав саме доцент Фазикош)».

Згодом М.Савчин перейшов до УжНУ. Став викладачем й займатися наукою, а нині, на думку професора, знецінюється з огляду на «попсовізацію», примітивізацію

суспільного дискурсу та суспільного попугізму загалом. На це в героя нашої публікації є свій іронічний погляд, який торік оприлюднив на ресурсі «Збруч» стосовно варваризації демократичного дискурсу (zbruc.eu/node/86958).

Однак, як наголошувалося вище, науковці — своєрідні маги, чародійники. А отже, часто незрозумілі люди, котрі найбільше знають, що наука важлива для суспільних інновацій та розвитку національної економіки. Напрацювання ж слід скеровувати в русло прогресу. «У нас, гуманітаріїв, тут ціла біда — надмірна схлосличність та невідповідність реаліям життя. З іншого боку, якщо не брати природничі науки, то гуманітарні arts чи study — поза світовим контекстом. «Я це відчуваю у своїй галузі, оскільки є компаративістом із конституційного права, а також досліджую суміжні сфери в міжнародному праві. Це навіть простежується у викладанні конституційного права загалом в Україні», — говорить М.Савчин. І знає, що говорить. Адже дев'ятий раз поспіль виступає співкоординатором Літньої школи «Верховенство права і конституціоналізм» під егідою ОБСЄ для студентів та аспірантів юридичного спрямування, яку з минулого року також розширили для представників суспільних спеціалізацій.

Професор вважає, що необхідно перестати готувати легістів, котрі вбивають дух права й права людини. А в юриспруденції результати досліджень потрібно верифікувати через судову практику, аналітичні дослідження правозастосування, зокрема, договірної практики...

Між іншим, наука права — одна з найстаріших. В її основі — інтерпретація, відома з римських часів. Ідеться про понад двотисячолітню історію. «На жаль, наші фахові підручники приділяють цьому мало уваги. Юридичне життя багатогранніше, ніж припускає законодавець. Я як науковець і викладач завжди наголошую, що в основі права лежить розумна й належна підстава. Вона полягає в обов'язку держави захищати права людини, а держава є результатом спільної діяльності людей», — зазначає М.Савчин. На його ж думку, у нас так сталося, що правову реформу зводять до політичної волі. А невдачу змін убачають у недостатності тієї самої політичної волі. Однією з причин відсутності останньої називають корупцію. «Але це примітивне бачення ситуації, — переконаний професор. — Ще раз наголошую: визнання правил базується на їх визнанні та готовності дотримуватися. Слід посилити роль Вищої ради правосуддя в добірї суддівських кадрів та притягнення суддів до відповідальності із додержанням процедур».

...Про право, юриспруденцію Михайло Васильович може розповідати годинами. Можливо й тому, що не тільки багато читає, а й сам написав понад 300 наукових праць. Одна з найдорожчих присвячена

конституційній юстиції. А ще особливо важливі для автора видання з проблем конституціоналізму та глобалізації в праві й надрукований торік посібник «Порівняльне конституційне право».

Загалом наукова діяльність М.Савчина багатоаспектна. Ось очолює НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права. Із назви інституту напрашується висновок, що предметом діяльності є компаративний аналіз у сфері публічного права, у якому не обійтися без міжнародного. «Міжнародно-правовий компонент вагомий, оскільки стандарти захисту прав людини в нас запозичують із досвіду діяльності світових інституцій. Також важливим є досвід Європейського Союзу. Останній приклад: Палац правосуддя ЄС прирівняв випадки тримання людей у транзитній зоні понад 30 діб Угорщиною під час міграційної кризи 2015 року до фактичного позбавлення волі, а ось Європейський суд із прав людини — ні. Яке трактування права у світі цього нам обирати?» — ставить питання професор.

Щодо вищезазначеного інституту, то його створено 2015 року на базі Центру правотворчості юридичного факультету, а почав діяти з ініціативи декана Ярослава Лазура. Поступово діапазон дії НДІ розширили. Нещодавно видали колективне дослідження, присвячене проблемам правового регулювання та здійснення економічних свобод. А впродовж останніх п'яти років реалізували шість науково-дослідних проектів фундаментального й прикладного характеру, надали пропозиції до чотирьох конституційних законопроектів, майже 10 законопроектів, зробили понад 50 наукових висновків для Конституційного Суду, Верховного Суду та Високого суду Лондона. В останньому безпосередню участь узяв Михайло Васильович як експерт з українського конституційного та адміністративного права за запозиченнями 3 млрд доларів США під час правління В.Януковича.

...М.Савчин також викладає. Як тільки розпочалося дистанційне навчання, одразу завантажив матеріали зі своїх дисциплін — «Порівняльного конституційного права», «Практики ЄСПЛ», «Конституційної юстиції» тощо. Розробив блоки з лекцій, презентацій, а також відповідні задачі. «Головне тут грамотно розписати силабус — стислий виклад змісту дисципліни з докладною характеристикою кожної теми, рекомендацій літератури, мети й завдань, критеріїв оцінювання. І це краще, ніж люто совкові навчально-методичні

комплекси, які містять занадто багато зайвої інформації», — ділиться враженнями наставник. Він же викладає не тільки в УжНУ, а й у Національній школі суддів. «Загалом приємно спілкуватися з ними, фактично йде обмін досвідом у рамках аналізу певних кейсів під час занять. Убачаю свою місію в донесенні до суддів ідеї захисту прав людини», — твердить педагог. Для цієї категорії слухачів М.Савчин підготував навчальні модулі у формі відеолекцій і методичних матеріалів, присвячених верховенству права та обґрунтуванню судових рішень. Із ректором Школи Миколою Оніщуком готують для суддів посібник, присвячений застосуванню звичайними судами положень Конституції як норм прямої дії.

Звичайно, кожен прогресивний науковець-юрист, М.Савчин зокрема, мріє, щоб Україна швидше рухалася правовим шляхом. А це — стандарти верховенства права, доброго урядування та підзвітності й підконтрольності влади. Їх забезпечують через конкурсний відбір посадовців і можливість звільнення з посади за судовим рішенням у разі порушення прав людини, наявності конфлікту інтересів із займаною посадою, переконаний професор. Я його ще запитав, якими рисами насамперед повинен володіти науковець? У відповідь почув: «Тепер модно говорити про академічну доброчесність. Це правильно. Хоч іноді доходить до абсурду самоцітування. У своїх наступних працях використовуватиму попередні досягнення й покликаємось на свої вже опубліковані праці. Я ж не флюгер якийсь, щоб реагувати на відверту кон'юнктуру, яка переважно діє всупереч суспільним природним законам», — додає М.Савчин. Для нього додержання наукових процедур і верифікації результатів дослідження є вкрай важливими. Уважає: тут найголовнішою постає саме академічна доброчесність.

Науково М.Савчин працює старанно. І має найзаповітнішу мрію — написати науково-практичний коментар Конституції України. «Це трудомістке заняття, яке потребує багато часу. Але потрібно робити добросовісно справу на своєму місці, де б ти не був», — вважає Михайло Васильович. І він має рацію. Як один із кращих науковців УжНУ насамперед...

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Ректор про вступну кампанію-2020 на «Ранку з UA: Закарпаття»

Як завершиться навчальний рік та як відбуватиметься вступ до Ужгородського національного університету в 2020-ому? Про це ректор Володимир Смоланка розповів у пряму ефірні ранкової програми телеканалу «UA: Закарпаття».

«Пандемія внесла суттєві корективи в наш навчальний процес, а також у складання іспитів, зокрема державних», – зазначив Володимир Іванович.

За словами очільника вишу, дистанційна форма здобуття знань виявилася доволі ефективною, викладачі й студенти адаптувалися швидко. Сесія триває теж віддалено, деканати самі вирішують, у який спосіб: є письмові завдання, тести, особисті онлайн-спілкування.

Також В.Смоланка розповів про особливості вступної кампанії-2020: «Деяко зростає кількість бюджетних місць, бо є

більше випускників шкіл. Буде продовжена практика широкого конкурсу, започаткована три роки тому. Це означає, що кон-

курс на бюджетні місця проводять серед усіх закладів вищої освіти одночасно».

Цьогоріч абітурієнти зможуть подати 5 заяв на місця держзамовлення. Вступна кампанія відбуватиметься переважно в онлайн-формі й у зв'язку з пандемією буде «посунута» на місяць уперед.

«Імовірно, першого серпня розпочнеться реєстрація особистих кабінетів абітурієнтів, а 13-ого – прийом заяв. Суттєвою новачкою є те, що не можна буде вступити на бюджетну форму, якщо конкурсний бал менший ніж 125. Особливі умови залишаються при вступі на факультети медичного спрямування (медичний, стоматологічний) – навіть для навчання за контрактом потрібно

мати щонайменше 150 балів із другого предмета (біології або хімії, фізики чи математики). Конкурсний бал на спеціальності «Право», «Міжнародні відносини», «Публічне управління та адміністрування» має бути не нижчим за 140, а на «Фармацію» – 130. Для інших спеціальностей – 125 на «бюджет», а для контрактної форми – 100 балів», – пояснив глядачам ректор.

Варто зазначити, що цьогоріч для нашого університету виділено 969 місць на державну форму бакалаврату, а для магістрів медичного спрямування – 226 місць (181 – на «Медицину», 25 – на «Фармацію», 20 – на «Стоматологію»). **Ольга БРАЙЛЯН,** «Погляд».

«На початку було слово...»

«Українська мова з дитинства в моєму серці. У ній, прекрасній, – наші історії, традиції, звичаї. А любов до рідного слова прищепила матуся, яка мені, ще зовсім маленькій, читала напам'ять поезії Кобзаря. А татко свого часу записав на диктофон, а потім давав слухати, як декламує цілі поеми Тараса Шевченка його тітка, дружина священика, абсолютно сліпа з народження. Вона вивчила практично весь «Кобзар», на слух сприймаючи безсмертні твори нашого генія за допомогою внуків, котрі читали їй, а вона запам'ятовувала...»

Я вже кілька десятиліть навчаю студентів університету, написала чимало праць, присвячених мовознавчій проблематиці, та відчуваю постійно, що наша мова – бездонна криниця з цілющою водою, яка живить, і щоразу розкриваю нові її грані. Тож любимо, плекаймо рідне слово, наш коштовний скарб, за який боролися й гинули краєці сини та дочки України. Бо, як зазначив Іван Огієнко, поки живе мова, живе й народ...», – написала завідувач кафедри української мови філологічного факультету УжНУ, професор Наталія

Венжинович на прохання «Погляду» розповісти, чим для неї є філологія. Своєю чергою, редакція нашої газети вітає Наталію Федорівну, усіх, хто має філологічну освіту, із професійним святом, яке в Україні відзначають 25 травня, наступного дня після ще однієї знакової дати – Дня слов'янської писемності та культури. Шануймо тих, хто плекає слово!

Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».

Іванові Чаварзі – 85!

Відзначив славний ювілей – 85-ліття від дня народження – Іван Михайлович Чаварга – один із тих, кого називаємо творцями історії УжНУ. Почесний науковець, педагог, громадський діяч, експроректор із наукової роботи віддав університетові краєці роки життя.

Рада й правління Міжнародної асоціації випускників сердечно вітають іменинника з прекрасною датою. У свій поважний вік

плідно й результативно.

Від імені численних членів Асоціації, зокрема її закордонних осередків, зичимо Іванові Михайловичу міцного здоров'я, довгих років життя, творчої на снаги для подальшої праці на благо розбудови нашого університету, який восени також відзначатиме славну річницю.

Рада і правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.

УжНУ відвідав новий голова облдержадміністрації Олексій Петров

Відбулася робоча зустріч ректора УжНУ Володимира Смоланки з головою Закарпатської облдержадміністрації Олексієм Петровим.

Очільник альма-матер розповів про історію вишу, якому цьогоріч виповнюється 75 років, та сьогодення флагмана вищої освіти області, його перспективи.

Шлося й про державну підтримку університету в отриманні європейського гранту вартістю 5 млн євро. Ці кошти слід використати до 2022 року на покращення енергозбереження корпусів УжНУ – зокрема ремонту даху, зовнішнього утеплення будівель, заміни вікон, відновлення системи вентиляції, убиранень.

Також досягнуто згоди розробити спільну дорожню карту співпраці, залучати студентів до стажування – у такий спосіб формувати прогресивний кадровий резерв області. О.Петров зазначив, що Закарпатська ОДА розпочинає проект «Смарт Закарпаття» – програмний

інформаційно-аналітичний комплекс. Та через брак кадрів гальмується його розвиток, тому цей напрямок може теж бути перспективним для спів-

праці між обласною владою та нашим університетом.

За повідомленням Інформаційно-видавничого центру УжНУ.

Його прикрашають роки!

Нещодавно відомий закарпатський хірург Дезидерій Петнегазі зустрів 93-й день народження. Друзі, для тих, хто не знає: іменинник – заслужений лікар України, кандидат медичних наук, зарубіжний член Академії наук Угорської Республіки, почесний громадянин Ужгорода, один із кількох лікарів України, які ще працюють у такому віці (до слова, на роботу в Ужгородську міську лікарню добирається маршрутною), єдиний живий із першого випуску Ужгородського національного університету. Д.Петнегазі – людина енциклопедичних знань, володіє п'ятьма мовами. Упродовж 2019-ого року надрукував 5 розлогіх статей у всеукраїнських фахових виданнях «Медицина і фармація» та «Здоров'я України. 21 вік». Розміщене поруч селфі зроблене під час роботи над новою публікацією перед самим запровадженням карантину.

Попри святковий день іменинник укотре закликав суворо дотримуватися «самоізоляційних» норм. Ба більше, рівно 50 років тому лікарська доля ви-

пробувала його в локалізації поширення на Закарпатті єдиного за останні пів століття випадку холери з летальним наслідком.

Щиро вітаю Дезидерія Сигизмундовича з красною да-

тою: бажаю міцного здоров'я, реалізації цікавих ідей та окреслених планів, родинного затишку й тепла на довгі літа!

Михайло ПОПОВИЧ, журналіст.

Хто він.., твій герой?!

Свято героїв щорічно відзначають в Україні. Воно «встановлене на честь українських вояків – борців за волю України, передусім лицарів Київської Русі, козаків Гетьманської Доби, гайдамаків, опришків, січових стрільців, вояків Армії УНР, ОУН-УПА, а також героїв Небесної сотні та сучасної російсько-української війни», – знаходимо в мудрій Вікіпедії. А що в твоєму розумінні – День героїв? Час, коли згадують усіх українців, які поклали за свободу та незалежність? Символ незламності?

Уперше дату 23 травня для відзначення згаданого свята вибрав Другий великий збір Організації українських націоналістів у 1941 році. І не випадково, адже саме в 23-ій день останнього місяця весни 1938 року вбили справжнього патріота – Євгена Коновальця. Узагалі травень увінчався сумною, але водночас героїчною звісткою. У цей період згасла свічка головного отамана військ Української Народної Республіки, голови Директорії УНР Симона Петлюри та іншого борця за нашу самостійність, ідеолога-публіциста Миколи Міхновського. Спершу відзначали День героїв підпільно, під грифом «таємно», аж до здобуття Україною незалежності.

Усе ж, хто такий герой? Це запитання змусило опинитися на роздоріжжі роздумів. Важко однозначно відповісти. Світ настільки великий, а героїчних учинків – ще більше. Самопожертва – найвища цінність, яку може людина подарувати іншим. Зовсім безкорисливо. Задля життя інших. Для мене герой – хлопці, котрі пожертвували всім, що маю я. Часто, коли заходжу в одну із соціальних мереж, перед очима вириваються нові пости сторінки savelife.in.ua. Це спільнота найбільшого в Україні фонду допомоги армії. Майже щодня «адмін» публікує історії життя бійців АТО.

«Ви колись відчували запах смерті? Я поховав близько двадцяти своїх родичів, друзів і товаришів по службі. Більшість із них пішла з життя внаслідок російсько-української війни. І тепер мій «найгостріший» спо-

гад – про випадок, коли я вперше відчув запах смерті». – Ось так починається один із постів: спогади військового Олега Карпенка. Таких історій – як морського піску. Усі пронизані патріотичністю, самовідданістю, героїзмом та любов'ю. У моєму розумінні саме перелічені якості й найбільше характеризують героїв – людей, які перебувають на окупованій території, які жертвують собою заради інших, зокрема волонтери, військові, медики, зрештою, ті, хто фінансово або ж своєю працею допомагають нашим бійцям. Багатьох імен цих сміливців ми й не знаємо, зазвичай; вони, як і щастя, люблять тишу. Ще ті сором'язливіці!..

Героєм може бути будь-хто. Переконалися в цьому допомагають ужнівці. Федір Шандор, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи, доктор філософських наук, зазначає: «Що таке героїзм? Приклад для наслідування. Герої всюди, незважаючи на професію чи місце роботи. Усі мають змогу від народження стати сміливцями. Проте не кожен готовий відкинути амбіції й віддати перевагу суспільству. Більшість нашого героїзму так і залишається на дивані перед екраном. Усі епохи мають своїх героїв, які проходять через чистилище народної вдячності й залишаються в пам'яті. На жаль, трапляється багато спекуляцій, коли псевдопатріоти шукають шляхів, як би погрітися в променях слави. А ось справжні сміливці – однозначно волонтери на всіх фронтах діяльності, хто безпосередньо захищає землю, і ті, хто в тилу».

Безперечно, сучасні лицарі – серед нас, в УжНУ – і поготів. Ось Марія Криницька, студентка другого курсу факультету іноземної філології, ділиться, кого бачить у лавах героїв: «Для мене людина з великої літери – ректор Володимир Смоланка. Справжній герой. Він упевнений у своїй роботі, заслуговує на повагу та людську вдячність. Володимир Іванович – не тільки ректор, насамперед – професіонал. Лікар від Бога, який допоміг не одному пацієнтові, адже по-

вертає найцінніше – здоров'я. А нам, студентам, подає приклад, як потрібно працювати».

Для Сергія Кузнева, магістранта факультету суспільних наук, керівника ініціативи «Над-Карпаття», головного спеціаліста відділу в Закарпатській області в Мінветеранів, адміністратора групи «Програми лояльності Закарпаття для учасників АТО», тема героїзму – особлива. «Герой – людина, яка в певних ситуаціях робить значущі дії для блага тих, хто поряд. Незважаючи на власне здоров'я та навіть життя. Сміливцями вважаю багатьох побратимів, котрі в тяжку для держави годину стали на захист. Справжньою відвагою виявляють ті ужнівці, які вирішили змінити своє спокійне студентське життя на окопи в зоні АТО/ООС. Сподіваюся, серед нас є такі».

Смерть і героїзм крокують пліч-о-пліч. Це інь та ян. Не кожен може піднести іншим у подарунок своє життя. Мене лякає думка, що гине юний цвіт. Почула в новинах: «Поранено трьох військових, один 20-річний юнак загинув». Це ж мій одноліток! У цей час він мав здобувати освіту, будувати майбутнє, створювати сім'ю, урешті-решт. Люди... Зупиніть! Хто придумав, що має право на війну? Може просто так перекреслити чиюсь сторінку? Це не гра, у нас немає декількох життів у таємній скрині... Роздумами поділилася Га-

лина Гичка, третьокурсника факультету історії та міжнародних відносин, бо хто, як не майбутній історик, має свій погляд на пропонувану тему: «Перша асоціація зі словом «герой» – літературний персонаж із творів Пантелеймона Куліша чи Вальтера Скотта. Тобто хоробрий козак чи рицар – утілення абсолютних добра, чесності, відваги, які завжди перемагають зло. У реальному житті, уважаю, таких немає. Є звичайні люди, котрі попри недоліки за складних обставин виявили кращі риси характеру. Герой для мене – той, хто вирішив пожертвувати найціннішим – здоров'ям чи навіть життям – задля благополуччя інших. Такими людьми для мене є воїни, які захищають суверенітет України на Сході, лікарі, котрі борються з пандемією COVID-19 у всьому світі, пожежники, які рятували чорнобильський ліс. Упевнена: героїв навколо багато, але в життєвій метушні часто не помічаємо їхнього подвигу, очікуючи швидше на супермена, ніж на звичайного поліцейського чи лікаря».

Як часто забуваємо, що триває війна? На фоні загальної пандемії й не згадуємо: «десь там» люди продовжують умирати. Для нас нічого не змінюється. Змінюється для них, гинуть вони, утрачають вірних друзів також вони. Бійці! Хоч спонукав карантин. Зізнається: відповідні обмеження для неї – можливість стати кращою. Тож наважилася на втілення давнього задуму. Мета – максимально коротко й просто пояснити ту чи іншу тему. Перший урок присвятила звертанням, адже про кличний відмінок часто забуваємо в побутовому мовленні.

Х.Ярема звикла завжди вивчати щось нове. Тому доволі швидко опанувала монтаж відео. Та й зйомку здійснює самотужки. «Бувають моменти, коли часто повторюєш одну й ту саму інформацію, і думаєш: як було б чудово натиснути на «повтор». Це б трохи полегшило мою роботу. Такі думки й спонукали започаткувати онлайн-уроки. Упевнена: не за кожним блогером – велика команда професіоналів. Тож сама й шукала в Інтернеті, як знімати й монтувати відео. Потім віднашла вдома гарний фон – і по-

на декілька хвилин, але фонд «Повернись живим» своїми історіями закидає мене в цю жахливу реальність. Як вище зазначав Ф.Шандор, кожна епоха має своїх героїв. Ще із часів шкільної лави захоплювалася діяльністю Степана Бандери. Скільки документальних фільмів устигла подивитися! Мала чудову можливість побувати навіть у селі Старий Угринів. Там народився й викохався такий знаний український політичний діяч. У музеї особливо відчувала атмосферу патріотичності. Бандера – символ боротьби за незалежність України. Нагадаю, що він – голова Проводу ОУН-Б, один з авторів Акту відновлення Української держави. Проте дехто вважає його ім'я в історії неоднозначним: Бандера звинувачений у тероризмі, фашизмі, радикальному націоналізмі. Нас чомусь завжди факт доводить: у героїв, зазвичай, є вороги. Ось вам і основа для гостросюжетних фільмів. Але, можливо, тільки завдяки таким «опонентам» славні імена і є знамениті? Без лиходіїв немає героїв?!

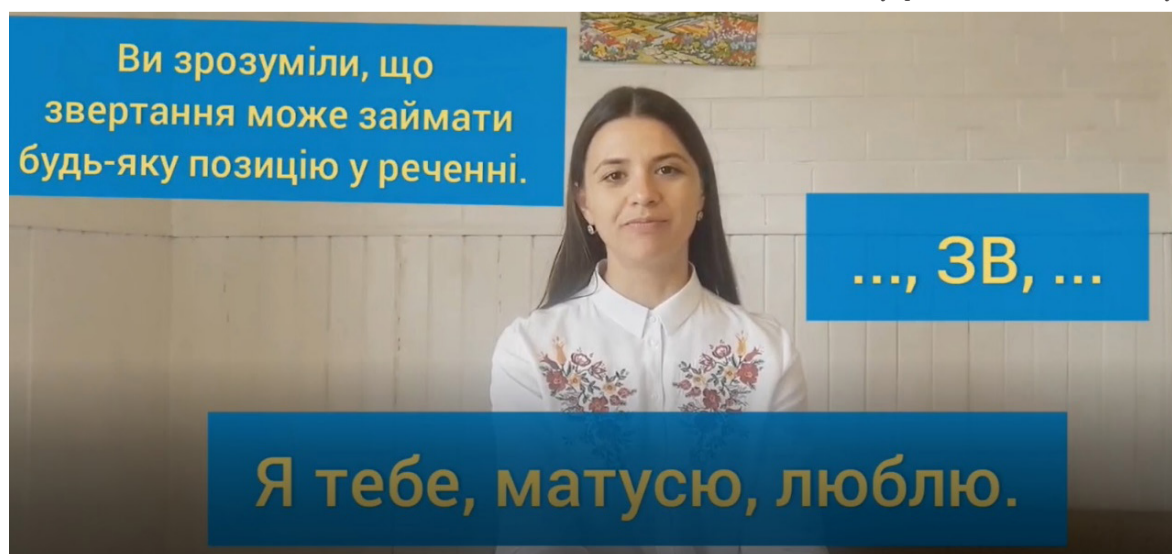
Ми повинні дякувати тим, кого вважаємо для себе героями. Вони – серед нас. Зараз стільки існує різних ініціатив, які спрямовані на допомогу іншим! Хіба це також не героїзм? **Тетяна ЛЕСЮК**, студентка відділення журналістики.

Українська мова...

за 2 хвилини

Лаконічні онлайн-уроки

започаткувала випускниця УжНУ

«У всьому шукати позитив :) – одне з моїх життєвих правил! :)», – пише на своїй сторінці в соцмережі випускниця філфаку УжНУ Христина Ярема, котра нині вчителює в ліцеї «Лідер». До ініціативи онлайн-уроків з української мови дівчину

чала втілювати ідею», – розповіла випускниця філфаку. Відеоуроки Христі проходять, як вона жартує, «цензуру», адже перші глядачі – батьки, колеги та друзі. Узагалі ж ідея належить до методики «перевернутого класу». Запроваджувати її можна й після карантину. «Хочу, щоб учень сам розібрався в матеріалі, використовуючи моє відео. А ось у майбутньому, скажімо, на звичному уроці ми вже просто відточуємо практичні навички. Тобто я вже не пояснюю тему, а лише пропоную комплекс цікавих вправ і завдань», – каже Х.Ярема. Лаконічні уроки можна використати в 5-ому, 8-ому класах, не завадить інформація й під час підготовки до ЗНО. До слова, мініурок завершується й практичною частиною. **Р.С.** вітаємо Христію й усіх філологів із професійним днем! **Мирослава ГАРАЗДІЙ**, «Погляд».

«...Справді актуальний та важливий матеріал може загубитися, якщо його візуальне втілення буде на неналежному рівні...»

Кафедра журналістики пропонує студентам дисципліни, які в будь-якому випадку перевіряють здатність тих, хто навчається, до практики. Однією з таких для 3 курсу, де фактично кожне заняття є лабораторним, стала «Верстка і дизайн друкованих медіа», яку завзято допомагає опанувати Л.Поліха.

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри журналістики Леся Ярославівна розповіла «Погляду» про особливості викладання вищезазваної дисципліни. І не тільки...

— Чому власне педагогічна діяльність Вас цікавить? Таке питання виникає, адже Ваші вміння приносять насолоду. Матеріальний підтекст теж має місце, думаю.

— Напевно, склалося чимало факторів, які вплинули на мою зацікавленість до викладацької

діяльності. Батьки познайомилися в школі, де вчителювали. Я бачила педагогічне життя з різних боків. На прикладі різних відчувала, що таке любити те, чим займаєшся. Коли настав час обирати, куди йти вчитися, то вагалася між педагогічним та художнім закладами. Після закінчення художнього вишу мої сумніви життя збалансувало — стала дизайнером та викладачем одночасно.

Справді відчуваю насолоду від роботи, хоч і мушу визнати: освіта переживає складні часи трансформації. Можливо, саме карантин допоможе боляче й кардинально змінити та пересмислити реалії. І йдеться не тільки про матеріальний аспект, який в освіті завжди щемливий, а й про готовність на решті прийняти на всіх рівнях технологічне сьогодення. Щодо

надважливої справи — ділитися уміннями та знаннями — то вважаю: кожна хвилина в житті — надважлива, і проживати її потрібно на сто відсотків (цього мені навчила йога). Тоді не буде сумнівів: деś щось не дороблене, могло бути по-іншому.

— Дисципліна «Верстка і дизайн друкованих медіа» є класичною на відділенні журналістики. Яка вона в сьогоденні?

— Уже понад 15 років навчаю студентів верстки. Нині кафедра бере участь у проєкті з модернізації журналістської освіти DESTIN, тож ця дисципліна матиме трохи іншу назву та зміст, а саме «Дизайн друкованих та онлайн-медіа». Дуже добре мати уявлення подачі друкованої та онлайн-версії засобу масової інформації, тому останніми роками я й практикувала введення такого завдання, як «Створення онлайн-версії друкованого часопису».

— Які основні вимоги ставите перед студентами під час вивчення «Верстки...»?

— Мати технічні навички опрацювання журналістського твору. Адже саме тут виявляється філософська складова, коли зміст набуває форми. Частіше студентам наголошую, що справді актуальний та важливий матеріал може загубитися, якщо його візуальне втілення буде на неналежному рівні.

— Що найважливіше під час вивчення цієї дисципліни для Вас і студентів?

— Найважливіше не те, щоб журналіст став дизайнером чи верстальником, а вмів пояснити й презентувати свою працю. Коли викладаю цю дисципліну, то показую роль дизайнера, котрий є посередником між журналістом і читачем. Наголошую, як важливо досягти взаєморозуміння на відповідному етапі двом творчим особистостям, щоб здобути прихильність споживачів медіа.

— Хтось із Ваших вихованців працює у вебдизайні або

верстці друкованих видань?

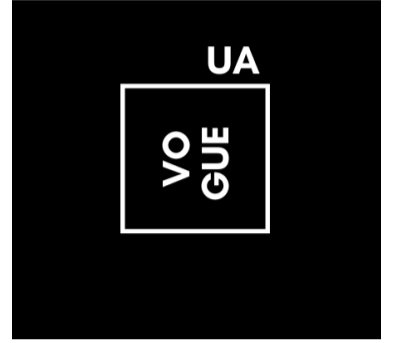
— Так! Один із яскравих прикладів — Яна Лабунець, котра після закінчення УжНУ почала працювати дизайнером журналу «Унікум». Дуже тішуся, коли студенти знаходять те, що їм справді подобається. Коли надсилають свої роботи для консультацій поза навчальним процесом, коли дістають натхнення й виконують завдання просто так, бо сподобалася тема.

— Чи є значні відмінності в роботі журналістів і піарників у плані пояснень та результатів?

— Якщо говорити про дизайнерські спеціалізовані дисципліни для журналістів та піарників, то правила однакові, а приклади наводжу залежно від спеціальності. Звичайно, є специфіка, яка має бути чітко окресленою. Але мені подобається дизайн. Це величезний світ, що стрімко розвивається та приймає всіх, хто захоче в ньому «жити» і реалізувати себе. Поняття дизайну — широке, його варіації можна знайти в різних сферах, наприклад «стратегічний організаційно-управлінський дизайн», «дизайн людини», «дизайн спілкування», «психологічний дизайн» тощо.

До обговорень особливостей дисципліни долучилися студентки 3 курсу відділення журналістики Ніколетта Цап і Тетяна Проданець. Дівчата поділилися також доробками (логотипами).

«Уважаю, що такий предмет актуальний, адже маємо бути всебічно розвинутими особистостями. Суспільство змінюється, як і його настрої. Важливо не тільки подати інформацію в маси, а й уміти креативно реалізувати її у формі інфографіки, плакатів, логотипів тощо. Я — людина-візуал. Тому роблю акцент на тому, що бачу крізь призму свого гаджета. Безпосередня практика й опанування подібних дисциплін дозволило реалізувати задуми на високому рівні», — розповіла Ніколетта Цап (її лого — далі — прим. авт.).

«Із-поміж дисциплін, які вивчаємо на третьому курсі, «Верстка і дизайн» чи не найбільше вимагає творчого підходу. Дуже подобається цей предмет: у мене з'явилася можливість навчитися керувати своїми відчуттями смаку й стилю, удосконалювати їх. Завдяки порадам Лесі Ярославівни створила перші дизайнерські проєкти, опанувала різні графічні редактори. Також змінила ставлення до цієї сфери. Зараз розумію: сьогодні немає професійної галузі, де б дизайнерські вміння не застосовувалися», — додала Тетяна Проданець (її лого — нижче — прим. авт.).

Звісно, кожен викладач уважає: його предмет — найважливіший :). Проте лише відгук у серцях студентів та результат їхніх напрацювань демонструють прагнення вивчати ту чи іншу дисципліну. З упевненістю можемо стверджувати: «Верстка і дизайн друкованих медіа», яку допомагає опанувати Леся Ярославівна, знайшла місце в житті майбутніх журналістів.

Ірина НЕМЕНУЩА,
студентка відділення журналістики.

«Багатоповерхівка та яйця»...

А ще вмілі руки програмістів!

«Є стоповерховий будинок і два однакові яйця невідомого птаха... Необхідно за мінімальну кількість кидків визначити поверх, починаючи з якого яйця будуть розбиватися» — таке завдання пропонують студенти факультету інформаційних технологій у першому ролик у нового відеопроект. Молодь розбирає задачі з інформатики олімпійного характеру трьома мовами: українською, словацькою та угорською, оскільки на Закарпатті, зокрема, і в нашому виші, навчаються представники різних етносів.

Юнь згуртувалася дистанційно й спільно з наставниками започаткувала в альма-матер нову ініціативу. Хоч народилася вона ще до карантину, за словами одного з керівників проєкту, завідувача кафедри інформатичних

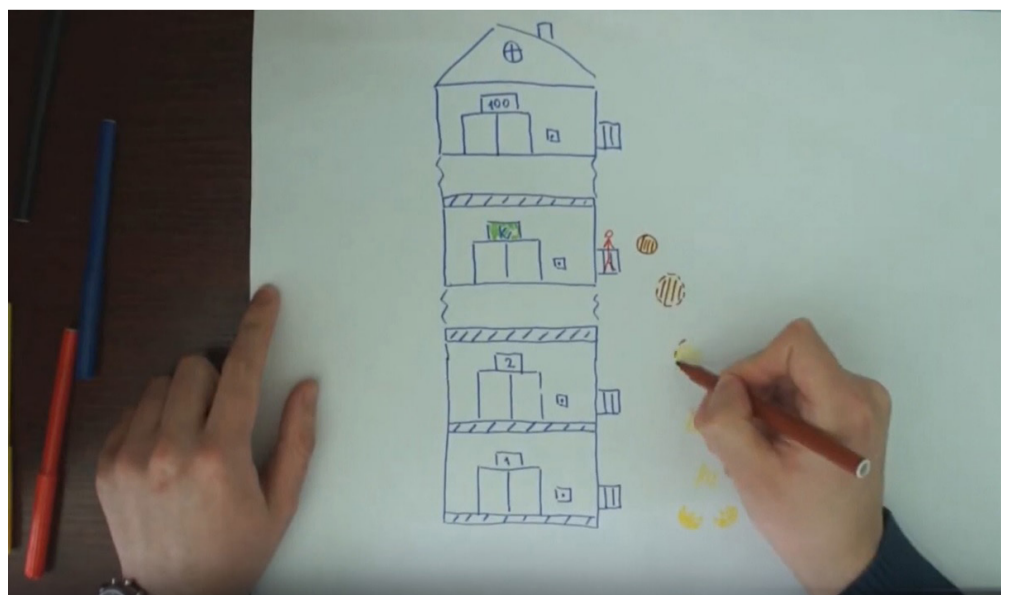
управляючих систем і технологій Олександра Міци. Він зауважив: «Ідея спільна! У нас здобуває фах чимало талановитих хлопців. Звичайно, кожен хотів би залишити після себе гарний, чіткий слід. До того ж географічне розташування Ужгорода й такого потужного освітнього центру, як УжНУ, повинно сприяти тому, що маємо поширювати свої знання й серед країн-сусідів. Тож вирішили розпочати втілювати ініціативу. Наразі є лише один ролик; плануємо й інші».

Такий проєкт — не перший на факультеті інформаційних технологій. Але саме формат нових, тримовних, роликів має відчутні переваги. «Торік ми організували безкоштовні курси для учнів. Помітили: той стиль, який запропонували (40 хвилин розповідали матеріал, відтак давали задачі), підійшов не всім. Радше не всі учні могли осилити. Тому що утримати увагу дітей упродовж 40 хвилин — доволі складно. Коли ж показати ролик тривалістю 3-5 хвилин, де розповідаємо цікаву задачу, — звісно, цього достатньо для засвоєння. А оскільки ролик короткий, є змога перекласти його й іншими мовами», — каже О.Міца.

Задачі — відомі, класичного зразка. Хоч назва

першого відео — жартівлива (винесена в заголовок). Приурочили таке «ймення» до Великодня. Атрибути останнього символі-

зують свято, а багатоповерхівка — карантинні реалії...
Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

#БУР_чашка

Ужнівці допомагають лікарям... кавою

На підлозі закипає чай-ник. А в головах Галини й Тетяни Гичок – нові ідеї. Дівчата залучені до кількох громадських організацій одночасно, а ще встигають вчитися на «відмінно» та підпрацьовувати, тож такого поняття, як «вільний час», у їхньому щоденному графіку майже немає. Але почався карантин – і бурхливе життя вмило зупинилося. Мов автоматичний вимикач, який щойно сповістив, що чашки вже можна залити кип'яченою водою. Та юнки змінили тільки форму, а зміст залишився тим самим. Вони продовжують активну громадську діяльність, щоправда, лише в стінах своєї кімнати. І за чашкою чаю...

Галина (факультет історії та міжнародних відносин) і Тетяна (факультет міжнародних економічних відносин) долучаються до волонтерської ініціативи «БУР_чашка». Гасло ідеї – «Зроби каву вдома – підтримай лікарів». Потрібно приготувати каву або чай, які купували до початку карантину, опублікувати пост із відео чи фото з хештегом #БУР_чашка й передати

челендж трьом друзям у соцмережі. А заощаджені кошти, які могли б витратити на улюблений напій у кав'ярні, переказуємо на допомогу медикам (надіслати кошти можна, перейшовши за лінком: liqpay.ua/uk/checkout/card/i82725972397). Ідею челенджу запропонував лікар-інтерн Олександр Голубенко. Саме він збирає інформацію щодо потребності тих чи інших засобів захисту в закарпатських лікарнях. Хлопець розповів: «Хочемо допомогти медикам. Ідеться не тільки про респіратори, маски, щитки, а про все в комплексі. Як показала практика до цього, у нас були недостатньо забезпечені лікарні, тому персонал і підхопив вірус, коли боровся за життя пацієнтів». За словами Саші, молодь активно долучається до ініціативи.

...Тим часом Г.Гичка нарізає до готового чаю імбир і зізнається: «Зі співзасновницею акції живу в одній кімнаті, ба більше, ми сестри. Тому не долучитися було просто неможливо (усміхається – прим. авт.). Знаємо, що зараз усім людям економічно сутужно. Хтось залишився

без роботи, хтось використовує останні заощадження. Та віримо: 15-20 гривень, які й так економимо, оскільки не ходимо до кав'ярні, допоможуть захистити наших лікарів. Працюю комунікаційною менеджеркою в ГО «Простір молоді», тому дружньою командою теж приєднуємося до ініціативи».

Та й власне про одну із засновниць акції... Т.Гичка є координаторкою відділу амбасадорів Закарпатського осередку БУРу. Розповідає, що діяльність представників програми «Будуємо Україну разом» раніше здебільшого полягала в тому, аби робити ремонти для тих категорій населення, які

найбільше цього потребували. «Основна мета – виховати громадян, котрі будуть підіймати Україну. Ми робимо ремонти й у такий спосіб об'єднуємо людей. Тепер карантин, масові зібрання заборонені, не можемо здійснювати свою звичну діяльність. Тому трішки перейшли до іншого формату, адже БУР повинен бути там, де є потреба», – зауважує Тетяна.

Безпосередньо за ремонти відповідає Володимир Попович. У них (хоч юнак і навчається на факультеті суспільних наук) тямить добре. Хлопець зізнався: «У дитинстві дивився, як батько робить ремонт. Так і опанував ази. До того ж люблю

працювати руками. Досі опишував необхідні інструменти, матеріали. Також займався закупівлею товарів і вже організував роботу на самому об'єкті під час «бурчичку». Оскільки безпосередні ремонти припинили через карантин, тепер – час для вдосконалення, вважає Володимир. А ще шукає тих, кому б передав знання й хто б міг у разі потреби замінити його в робочих моментах. Бо ж після карантину представники БУРу планують повернутися до звичного формату. Поки ж підтримують лікарів чаюванням чи кавуванням удома...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Ось у нас... вечірки під час карантину, а у вас?

Пандемія коронавірусу буквально сколихнула світ. В Україні завчасно запровадили двотижневі обмеження ще до активного розповсюдження хвороби. І якщо два тижні якимось можна витримати, замкнувшись удома, то із продовженням самоізоляції в таку теплу весняну пору залишатися в чотирьох стінах удається вкрай важко. Ми вирішили розповісти «Погляду», яким побачили карантин у наших містах.

Уявіть, схоже, у Чопі скасували запроваджені в країні обмеження. Або дехто зовсім не розуміє, що карантин – не канікули! Так, чимало людей нашого міста 1 травня зібралися на... вечірку. Дізналася про це, коли переглядала стрічку однієї із соцмереж. Помітила пост, у якому йшлося про організацію Dacha Drive Fest (спойлер: попри заборони влаштували). Крім того, автори згаданого повідомлення закликали максимально розповсюджувати анонс в Інтернеті. Що ж, багато хлопців та дівчат так і зробили. У себе в «сторіс» розмістили подібну інформацію. Спочатку подумала: можливо, це якийсь невдалий жарт. Вирішила перевірити повідомлення. Виявляється, деякі особи справді готували «party на дачі». Травневі ж свята, як не-як! Здивуванню немає меж. Невже ми настільки несвідомі? Лікарі наголошують: масове скупчення людей – великий ризик під час пандемії. Зрозумійте, я ж не проти вечірок. Однак зараз трохи не той час. Тепер не доречно влаштовувати такі багатолюдні заходи.

Чим керувалися особи, які 1 травня в Чопі на якійсь дачі зібрали натовп? Очевидно, хтось готовий ризикувати своїм життям і життям близьких. На жаль. Мені сумно, адже значна частина містян несерйозно

gifty.in.ua

ставиться до карантину. Невже важко просто дочекатися його завершення? Вірю, уже набридло вдома сидіти. Проте не раз бачила молодіжні групи, які постійно вештаються центром і не тільки. Крім того, при зустрічі обіймаються та потискають руки одне одному. Для кого МОЗ пише рекомендації?

Ось такі невтішні справи в нашому Чопі. І вже офіційно виявлені перші хворі на коронавірус. Навіть померлий... (Яна).

Приємно вражена дотриманням карантинних норм у моему населеному пункті. Принаймні, думала, що буде гірше. Люди намагаються дотримуватися дистанції, ходять у масках. В одному з поштових відділень, наприклад, при вході навіть поставили величезний антисептик, а перебувати в приміщенні може лише двійко людей. Так само в магазинах. Зазначу: живу в Гніздичеві (Жидачівський район, Львівська область). Як тільки в країні ввели карантин, одразу ж поїхала додому, бо розуміла – ситуація серйозна й залишатися одній у гуртожитку буде вкрай складно.

У моему селищі наразі жодного лабораторно підтвердженого випадку коронавірусу немає. Щодо мене, то під час карантину намагаюся взагалі не виходити на вулицю, лише кілька разів на тиждень їду до

крамниці та катаюся на велосипеді (усе це роблю з відповідними засобами захисту). Але не все так ідеально, як можна зрозуміти з моїх слів вище, бо, попри заборони, несвідомих людей, котрі не вірять у COVID-19, вистачає. Нещодавно виїхала на коротку прогулянку та помітила, як люди групами більше 2–3 осіб працюють на полях, а пенсіонери ходять без масок, хоч перебувають у найбільшій групі ризику. Неприємною також була ситуація в неділю перед Великоднем, коли величезна кількість моїх «соцмережівців» виставляли фото з пікніків на річці та озері. І це попри штрафні санкції й заклики лишатися вдома. Мабуть, частка земляків думає, що коли ніхто не захворів – можна гуляти. Проте все ж відзначу, що більшість знайомих та друзів намагаються виходити на вулицю лише в разі потреби. А пікніки – тільки з родиною. І вас, читачі «Погляду», закликаю лишатися вдома, бо життя – найцінніше, що маємо. (Кароліна).

Погоджуюсь із дівчатами, що карантинні заходи – зовсім не жарти з боку влади, не знущання над громадянами й не продуманий політичний хід. Люди помирають від коронавірусу щодня в шаленій кількості, хво-

роба розповсюджується надзвичайно швидко й завтра може дійти до нашого дому. Єдиний спосіб уберетися – виконувати вказівки держпосадовців та дотримуватися елементарних правил дезінфекції.

До речі, усі знають, що в країні сьогодні запроваджено масковий режим? Кожному українцеві, незалежно від віку та статі, при виході з дому та перебуванні в громадських місцях, необхідно вдягати маску. Чому говорю про це? Бо в мене складається враження, ніби рідне Мукачеве живе за межами нашої країни та планети в цілому.

За два місяці карантину людям набридло ховати обличчя, тому нехтують законами. Підліткам до 14 років не сидіти вдома за шкільними уроками – масово збираються на майданчику. Якимось стала свідком тренування дитячої футбольної команди. Чи не дикість? Ба більше: мама подруга розповіла телефоном, що її знайома в одній із соцмереж опублікувала фото з дня народження. Святкувала з друзями, увага, у... ресторані! Притому в самісінькому центрі міста. Невже так важко рятувати світ, просто сидючи вдома? Схаменіться. Зодягніть піжаму, увімкніть новий серіал. Удалого перегляду! (Окрему подяку хочу висловити всім тим, хто заради власної та безпеки мільйонів людей дотримується карантину й терпеливо очікує повернення звичайних робочих буднів. І звісно, неймовірна подяка нашим лікарям, котрі як ніколи рятують сьогодні наші життя. Спасибі!!!). (Євгенія).

Яна СОЗАНСЬКА,
Кароліна БУЧКОВСЬКА,
Євгенія СЕМЕНЕНКО,
студентки
відділення журналістики.

Навчання та робота за освітою

Усе й одразу можливо?

studhosp.city.khariko

Навчатися, працювати й проводити час із друзями – те, чим живе й що бажає встигнути майже кожен студент.

Я здійснила опитування й дізналася: 40 % юнаків та дівчат із більш ніж 120 респондентів постійно працюють із «парами», близько 35 відсотків підробляє поміж навчанням (вихідні, канікули) і лише 25 % молоді забезпечують батьки. Отже, здебільшого наші студенти – амбіційні та самостійні. Скільки ж із тих 40 % працює за освітою?

Зацікавившись відповіддю на поставлене запитання, провела повторне опитування: 38 % студентів працюють і набувають досвіду з майбутнього фаху. Це вражає! Хоч залишаються ще 62 %, але з них не всі впевнені у своєму виборі або комусь дуже потрібні гроші чи поки немає вакансій. Коментарі почула різні, утім, хочу відзначити слова п'ятикурсника медичного факультету Михайла Тафійчука: «Я навчаюся й працюю з 3 курсу в обласній лікарні. За цей час зрозумів, що найважливіше – набуття досвіду, не боятися пробувати, ставити мету та йти до неї». Повністю згідна. У людей, сповнених бажань, неодмінно – велике майбутнє!

Аліна ВОВЧОК,
студентка
відділення журналістики
(спеціалізація «Реклама та зв'язки з громадськістю»).

Шлях у професію

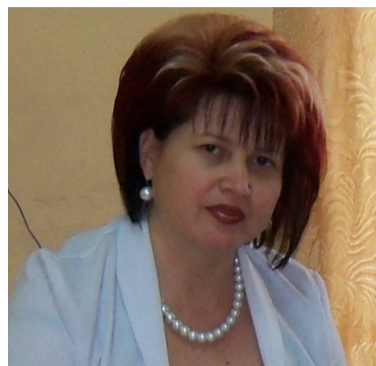
Слово до Дня хіміка

Весна завершується знаменним днем для хіміків України. Цьогоріч 31 травня вони відзначають професійне свято. Керівники хімічного факультету Ужгородського національного університету розповіли, як пов'язали життя з названою наукою.

Василь Лендел, декан, академік Української технологічної академії, заслужений працівник освіти України, заслужений діяч вищої школи України, відмінник освіти України, винахідник СРСР, доктор хімічних наук, професор: «У 60-их роках минулого століття у світі набула великого значення хімічна промисловість. У 1964-ому у Сваляві відкрився політехнікум зі спеціальністю «Аналітична хімія». Тут і почалася моя хімія. Спочатку хотів вступити до художнього училища, але батько сказав, аби я здобув спеціальність для життя, а потім займався тим, що це життя прикрашатиме! І знаєте: за таку позицію завжди тата поважав: він ніколи нічого не вимагав — просто все чітко пояснював. Як не крути, а без хімії ми з вами вже нікуди не дінемося й ніякої перспективи без неї не буде. Кожні 20 хвилин у світі синтезують нову органічну речовину, тисячі — щороку. Погоджуюся: без природних речовин не обійтися, але без синтетичних — короткий наш шлях. Не можна ставити питання: із хімією краще чи з хімією гірше? Завжди повинне бути баланс. Якщо говорити про хімічне виробництво, то завдання хіміків — зробити його максимально безпечним для людини й довкілля. Щиро вітаю професорсько-викладацький колек-

тив, науковців, співробітників, студентів із прекрасним святом! Бажаю здоров'я, натхнення в роботі й навчанні, щастя та радості в житті!»

Неля Голуб, заступниця декана з навчальної роботи, завідувачка кафедри фізичної та колоїдної хімії, академік Української технологічної академії, відмінник освіти України, кандидатка хімічних наук, доцентка: «Хімія — наука, багатогранність і важливість якої неможливо описати словом. Це саме та природнича наука, яка завжди рухатиме людство тільки вперед, до успішного розвитку й процвітання, забезпечуючи його існування всім необхідним і бажаним. Ще зі шкільних років хімія полонила моє серце яскравими демонстраційними дослідженнями, можливістю нових відкриттів, теорією, що давала змогу пояснити безліч реальних явищ, які відбуваються в природі та живих організмах, їхню суть і механізм на невидимому атомному й молекулярному рівнях, сповна зрозуміти їхні причини та наслідки. Участь в олімпіадах із хімії різного рівня лише розширювала захоплення неосяжними глибинами й можливостями цієї унікальної науки та усвідомлення її важливого практичного значення. Тому, безумовно, мій вибір майбутньої професії став логічним продовженням змоги пізнавати яскравий, дивовижний, цікавий світ, був виваженням та закономірним, а саме навчання на хімічному факультеті УжНУ стало незабутнім і прекрасним періодом життя.

Із нагоди професійного свята зичу колегам, наставникам, студентському колективові на-

шого підрозділу міцного здоров'я, радості, оптимізму, весняного святкового настрою. Нехай і надалі життя буде багатогранним, насиченим, яскравим та незабутнім, наповнюючи всіх новими знаннями, здобутками, відкриттями, а практичний досвід хай стає рушійною силою та вагомим потенціалом до наступних творчих ідей, теорій, перспективних напрямків досліджень, захопливих наукових звершень. Водночас студентам бажаю легкої та успішної екзаменаційної сесії. Нехай у вашій пам'яті назавжди університетські роки закарбуються позитивними враженнями, світлими емоціями, яскравими подіями та знайомствами, власними науковими відкриттями. Успіху всім, миру, поваги, злагоди, добра, енергійності, високого професіоналізму на благо й процвітання рідного факультету та вишу!»

Василина Русин, заступниця декана з виховної роботи, т. в. о. завідувачка кафедри аналітичної хімії, кандидатка хімічних наук, доцентка: «Зізнаюся, що до остаточного вибору професії дійшла в останній момент, коли вже потрібно було визначитися, куди ж подати оригінали документів: на медичний чи хімічний. Зупинилася на останньому. І ніколи не жалкувала, ніколи... Думаю, це найголовніше. В альма-матер я 15 років — маленький ювілей. Не пам'ятаю, щоб якийсь травень не закінчувався великим, гарним концертном, присвяченим Дню хіміка, із повною залогою колег, студентів, випускників. Завжди відбувалися студентська конференція, виставки, бограч-фест, а корпус факультету прикрашали різно-

манітними хімічними символами з побажаннями. Хіміки — надзвичайно талановиті люди, практично кожен має захоплення. Саме тому відзначення професійного свята насичене виступами не лише студентів, а й викладачів та їхніх діток. Цьогоріч мені трішки сумно, адже доведеться поздоровляти одне одного дистанційно. Але ми обов'язково виправимо ситуацію й разом зі студентами привітаємо наш дружний колектив.

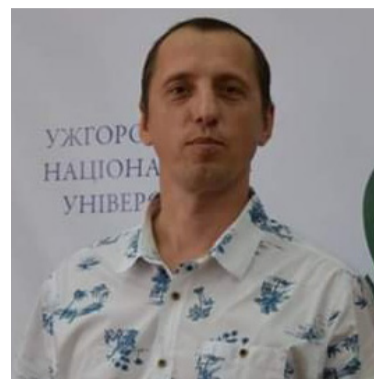
Гратуюю колег, однокурсників, учителів, учнів, усіх, хто причетний до свята! Щиро бажаю нових звершень, яскравих, насичених позитивними емоціями буднів. Думайте про прекрасне — мрії повинні збуватися! Ставайте чарівниками у своєму житті, наповнюйте його яскравими барвами, адже ви — хіміки!»

Михайло Онисько, завідувач кафедри органічної хімії, кандидат хімічних наук, доцент: «Професію обрав у школі, навчаючись у класі з поглибленим опануванням хімії. Участь в олімпіадах дала поштовх до наукової роботи, якою почав займатися з першого курсу на кафедрі органічної хімії. Наукова робота хіміка-синтетика цікава, потребує творчого підходу для синтезу органічних сполук із високою біологічною активністю.

Колеги, примножуйте наукові досягнення, майте сумлінних і креативних вихованців, яким зможете передати знання та вміння. Студенти, беріть участь у різноманітних наукових конкурсах, програмах і грантах, реалізуючи потенціал. Для цього необхідні плідна навчальна та експериментальна роботи. Нехай

роки на хімічному факультеті будуть найкращими в житті. І найголовніше: у цей непростий час бажаю всім хімікам міцного здоров'я, зробити вагомий внесок у світовий пошук вакцини та ліків для подолання хвороби SARS-CoV-2.

Сергій Сухарев, в. о. завідувача кафедри екології та охорони навколишнього середовища, доктор хімічних наук, професор: «Для мене професія хіміка, напевно, є випадковою, адже з дитинства мріяв стати військовим. Доля привела на хімічний факультет, але, поповнивши лави студентів, зрозумів, що хімія — моє покликання. За цією наукою — майбутнє розвитку суспільства, вона допомагає пояснити процеси в живій та неживій природі, зрозуміти диво зародження життя й любові... А ще в мене «хімічна» сім'я: і дружина, і донька.

Сьогодні сфера моїх наукових інтересів дещо змінилася в бік екологічної безпеки та моніторингу об'єктів довкілля, проте хімія й надалі є помічником та інструментом у професійному розвитку.

Колегам бажаю здоров'я, любові, натхнення, творчого й особистого розвитку, а також плідної наукової, педагогічної праці. Студентам — жаги до знань, становлення як особистостей та патріотів України, адже саме за молоддю — майбутнє держави.

Л.Поліг писав: «Хіміки — ті, хто справді розуміють світ». Такими вони і є: багатогранними, творчими експериментаторами. Зі святом!

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Фріланс як професія і стиль життя

Для багатьох людей це здається чимось недосяжним або ж узагалі маячнею. Чи насправді все так складно й у чому полягає фріланс? Про останній і поговоримо з Віталієм Рогачем, випускником економічного факультету УжНУ 2019.

— Слово «фрілансер» набуло неабиякої популярності. Можете коротко описати його значення?

— Це працівник, який ні від кого не залежить. Трудиться без укладання довгострокового договору з працедавцем, найманий тільки для виконання певного переліку робіт.

— Як Ви пов'язані з фрілансерством?

— Переважно займаюся продажем комп'ютерної техніки та комплектуванням. Додатково ще працюю у сфері весільних послуг, адже вони не потребують укладання коштів — ти працюєш як посередник.

— Коли розпочинали?

— В університеті. 5–6 років тому. Як і всім студентам, мені бракувало грошей. Мав мету: відштовхнутися від фінансової мілини. В один момент, коли сидів із друзями в кафе, зрозумів, що не вистачає коштів для оплати чека. Стало дуже соромно. Тому з наступного ж дня почав заробляти гроші шляхом купівлі-продажу. Спочатку ще розвантажував і мішки із зерном — заробив 800 гривень. За ці гроші купив телефон і продав його вдвічі дорожче, тобто подвоїв капітал. Так і «стартував».

— Скільки часу витрачаєте на фрілансерську роботу?

— 3–4 години. Сам обираю час, місце, що не примушує ставати «офісним планктоном».

— А як щодо заробітку?

— Бувало й 8 тисяч гривень за день. Та існує постійний ризик. Ти можеш програти, можеш виграти, адже великі втрати я

теж мав. Потрібно пам'ятати: усе залежить не від удачі, а від твого інтелекту й підходу. Проте на втрати теж не скаржуся, бо це урок на все життя.

— Що скажете на фразу: «Робота в Інтернеті — для лінівих»?

— Єдине, що спадає на думку: лініві ті, хто робить на якогось «дядька», бо таким чином перекладаєш на нього організацію, роздуми, а у фрілансі ти активний 24/7.

— На завершення: які поради дасте початківцям?

— Найголовніше — не бути упередженим. Необхідно ставити мету й досягати її. А ще не варто постійно думати: для стартапу потрібні гроші. Це для людей, які не готові до ризику. І не слід «заціклюватися» на фрілансі. Він повинен переростати в бізнес.

Сфія БУРДА,
студентка відділення журналістики.

Одним абзацом

■ **У бібліотеці — поповнення.** Генеральне консульство Словацької Республіки в Ужгороді подарувало альма-матер унікальну працю дипломата Владіміра Куштека «Чехословацький світ у Карпатах 2». Науковий бібліотеці УжНУ видання передав Мірослав Мойжіта, генеральний консул. Книжка має тематичні розділи: життєві історії визначних людей на Закарпатті чехословацького періоду, особливості нацменшин у краї, здобутки в соціально-економічній та культурній сферах. За аналогією до попереднього видання, розділи другої частини написані трьома мовами. «Чехословацький світ...» уміщує фоторепродукцію, документи та артефакти переважно з архіву автора.

■ **+ Лекція в Prometheus.** Михайло Рошко, декан факультету іноземної філології, доцент, член Національної спілки письменників України, поповнив платформу Prometheus ще одним літературознавчим курсом. Останній пропонує лекції, практичні й творчі завдання, опанувавши які, студент отримує сертифікат. Згаданий проект — одна з найпопулярніших платформ дистанційної освіти. Уміщує курси лекторів провідних вишів України. Альма-матер у 2017 році також долучилася до проекту завдяки підписаному меморандумові. Серед викладачів уперше свій курс «Вступ до конституційного права» розмістив у 2018-ому Михайло Савчин, професор, доктор юридичних наук. Prometheus комфортний у використанні. Потрібно зареєструватися через електронну пошту, обрати навчальний курс, заповнити форми, підтвердити запит. У перспективі співпраці з проектом — запровадити змішане навчання (поєднати онлайн- та офлайн-методи).
Тетяна ЛЕСЮК,
студентка відділення журналістики.

Герої нашого часу на передовій боротьби з COVID-19

Медсестри й медбрати — права рука лікарів. 12 травня названі фахівці відзначили професійний день, започаткований на планеті 55 років тому. Під час коронавірусної пандемії вагоме значення медиків можна збагнути як ніколи.

Чимало студентів медичного факультету Ужгородського національного університету вчать й паралельно практикуються, працюючи в профільних закладах. До прикладу, в анестезіологічному відділенні з палатою інтенсивної терапії (реанімації) Ужгородської центральної міської клінічної лікарні не полишають роботи семіро студентів-лікарів з УжНУ: Неля Шипович, Марина Німець, Антон Бірос, Іван Флейса, Юрій Лощак, Наталія Ліщинська, Габрієлла Матвіїв. Молоді фахівці трудяться під керівництвом завідувача відділення, заслуженого лікаря України Івана Калабіги, лікарів В'ячеслава Кентеша та Мирослава Чомонія. У цьому підрозділі ніколи

Мирослав Чомоній, Марина Німець і Неля Шипович

не було легко, фахівці звикли до важких ситуацій, надаючи реанімаційну допомогу. Тож із COVID-19 почали боротьбу в повному складі.

Неля Шипович розповіла: «Кожна реанімаційна бригада у складі анестезіолога, реаніматолога й лікаря-студен-

та працює добу, 24 на 7 без сну. Приймаємо найважчих хворих, які можуть бути без свідомості, на подачі кисню. Пандемія змінила моє життя... Керівник сказав: «Лікарі — герої нашого часу». Таке відчуття є справді. Зізнаюся: спочатку боялася. Але коли поставили

питання, чи готова допомагати хворим на COVID-19, сумнівів не виникало. У відділенні, де працюю, не звільнилася жодна людина, зокрема завдяки мудрому керівництву завідувача Івана Емериховича. Він звернувся до нас: «Діточки мої, якщо відчуєте симптоми недуги,

одразу кажіть. Призначимо терапію — і все буде добре». Ці слова надали впевненості, і ми продовжили працювати. Спасибі колегам, разом ми — сила! Загалом бути лікарем і здобувати медичну освіту непросто, але я вдячна батькам, які завжди підтримують».

Варто наголосити, що до реанімації потрапляють хворі, котрі займалися самолікуванням чи не звертали уваги на свій стан. Тому при перших симптомах потрібно одразу звертатися за допомогою.

Нелі довелося місяць не бачити сім'ю, яку дуже любить. І це не єдиний такий приклад. «Якщо люди й надалі без масок гулятимуть, відпочиватимуть у кафе, будуть думати, що вірусу не існує, ситуація може тільки погіршитися», — зауважує дівчина.

Тож будьмо свідомими й цінуймо працю лікарів! Правила, яких потрібно дотримуватися, усім відомі.

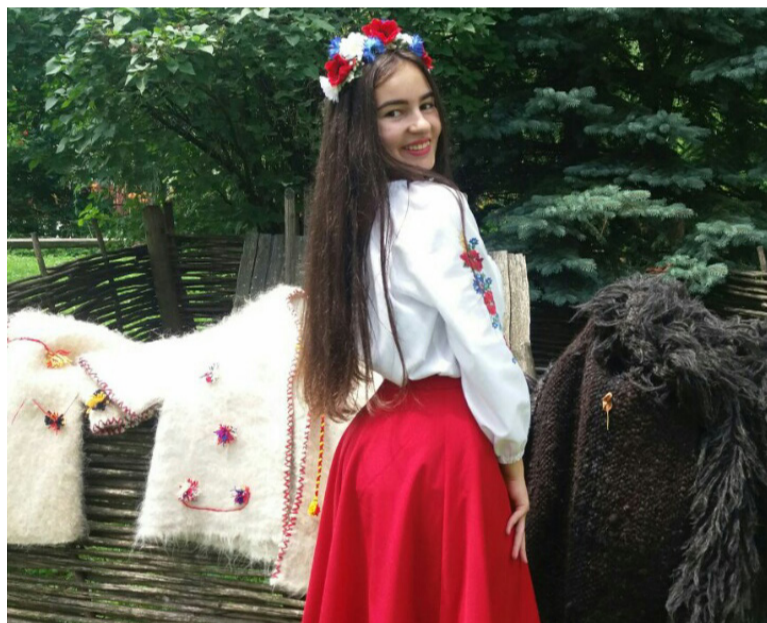
Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Віддалене навчання: враження першокурсників

Уже ні для кого не секрет, що наразі світ у полоні епідемії нового, досконало не дослідженого вірусу COVID-19, тож усі уражені держави оголосили про перехід на карантинний режим. Не винятком, на жаль, є й наша країна. Людство самоізолювалося у домівках від вірусної небезпеки задля збереження здоров'я. Проте вірус — вірусом, а здобуття фаху — не на карантині. Для студентів і не тільки діє режим дистанційного навчання. Тому як би не хотілося відпочити від освітнього процесу, здобувати знання потрібно, адже семестр слід успішно завершити. Для першокурсників цей період виявляється доволі важким, адже кому, як не їм, найбільше потрібна допомога викладача в тих чи інших питаннях. Чи такі юнаки й дівчата дають раду освітній програмі віддалено? Погодилася відповісти Крістіна Товтин — першокурсниця факультету міжнародних економічних відносин.

— Розкажи, будь ласка, про свій звичайний день на карантині...

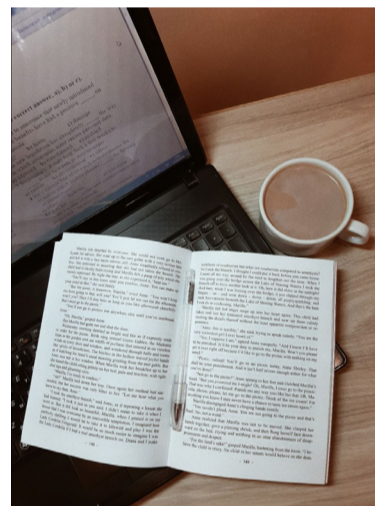
— Переважно минає швидко; через те, що всі справи заплановані та розписані погодинно. Однак є й чимало вільного часу. В умовах обсервації щодня — ранкова пробіжка садом, легкий сніданок, близько восьмої години виконую завдання з іно-

земної мови. Потім відпочиваю, утамовую нудьгу різними справами: кулінарними ідеями або ж фільмами. Після обіду знову беруся за навчання, контактую з одногрупниками. Відтак, якщо сонячна погода, люблю фотографувати, іноді, якщо є натхнення, пишу вірші. Загалом вільний час не витрачаю даремно, адже саме зараз маю можливість завчасно підготуватися до участі в Міжнародній академії літератури й журналістики.

— Що виявляється найважчим у дистанційному навчанні як для тебе, так і для твоїх одногрупників?

— Кожен день — звичайний, просто з великим блоком, у якому розписані всі домашні завдання. З одногрупниками підтримую зв'язок за допомогою Skype та інших мобільних, комп'ютерних додатків, щоб спілкування було організованим і цікавим. Адже кожен дотримується карантинного режиму, не виходить без потреби з дому. Разом виконуємо деякі завдання, допомагаємо одне одному, підтримуємо. Оскільки головними дисциплінами для нашого фаху є іноземні мови, то найважче опанувати саме їх. Бо коли щось не зрозуміло,

то ти повинен думати сам, а на «парах» можна запитати у викладача. Відсутність наставників поруч — найбільша складність.

— Скільки приблизно часу витрачаєш на завдання?

— Як уже зазначала, основою нашої спеціальності є іноземні мови, то витрачаю близько 3–4 годин на один предмет, а мов у нас дві. Отож приділяю їм багато часу. Іншим дисциплінам — трішки менше, адже порівняно вони не такі складні.

— Які цікаві завдання пропонують викладачі?

— Завдань у нас багато. Починаючи тестами й іншими письмовими роботами й завершуючи індивідуальними проектами, зокрема презентаціями та рефе-

ратами, які захищатимемо після закінчення карантину та за які отримаємо відповідні оцінки.

— Чи контактуєте із вами викладачі?

— Окремі наставники підтримують зв'язок із нами онлайн, а інші ж просто дають матеріали на самостійне опрацювання. Якщо ж у нас виникають питання — комунікуємо.

— Ти входив до складу Закарпатської ліги КВН. Як вплинув карантинний режим на вашу команду?

— Карантин погано вплинув передусім на плани, адже довелося перенести виступи, до яких сумлінно готувалися. Оскільки тепер усі вдома, то ідеї, які виникають, стараємось обговорювати за допомогою сучасних засобів зв'язку.

Звісно, обсервація «зацепила» плани кожного студента, проте навчатися потрібно, як би важко не було. Можна погодитись із тим, що днями залишатися вдома складно, а щоб якось угамувати нудьгу — потрібно знайти цікаве заняття, розвиватися, читати книжки, на що зазвичай не вистачає часу. Урешті-решт, карантин закінчиться, повернуться «пари», прогулянки з друзями. А поки дбаймо про здоров'я та будьмо вдома.

Ганна ДРАГУН,
студентка
відділення журналістики.

А на вас карантин вплинув?

На карантині існує лише два рішення. Перше — нудитися в ліжку, гортаючи сторінки соціальних мереж у безкінечному пошуку речей, які хоч на хвилинку покращили б настрої. І часто навіть не задумуємося над тим, що єдина фізична справа, яку регулярно робимо, — похід до холодильника.

Друге рішення... Здається, йому немає кінця в переліку. Це саморозвиток, самопізнання, зближення із сім'єю, спорт, хобі, на яке завжди так бракувало часу...

Я провела невелике опиту-

вання серед студентів 1 курсу відділення журналістики, поставивши їм запитання: «Чи змінилися думки, світогляд, спосіб життя або вподобання під час карантину?» Ось якими виявилися відповіді...

Юлія Дердюк: «На мою думку, із карантину ніхто не повернувся тим, ким був раніше. Я навчилася цінувати життя й тих, хто поруч. Спочатку ізоляція викликала лише негатив, адже для багатьох стала стоп-краном, що різко зупинив усе. Але зараз і сама усвідомлюю: це — прекрасна можли-

вість приділити увагу тим, кого любиш. Є час для пошуку себе. Чимало людей (бачу навіть на прикладі своїх знайомих) уже знайшли для себе щось нове».

Анна Гецько: «Так, мій світогляд за час карантину змінився. У період самоізоляції простіше аналізувати свої вчинки, поведінку, ставлення до людей. Зробила чимало висновків. Чудово те, що є час на самовдосконалення й пошук себе в чомусь новому. Так сталося й у мене: спробувала зайнятися блогерством. А також з'явився час, щоб удосконалити зов-

нішність (принаймні те, що не влаштувало раніше)».

Євгенія Салька: «Та ні, нічого не змінилося. Цей карантин для мене — як літні канікули: книжки, робота в полі, зарядка (або легка розминка), кулінарія, домашнє господарство, ну й, звичайно, дистанційне навчання».

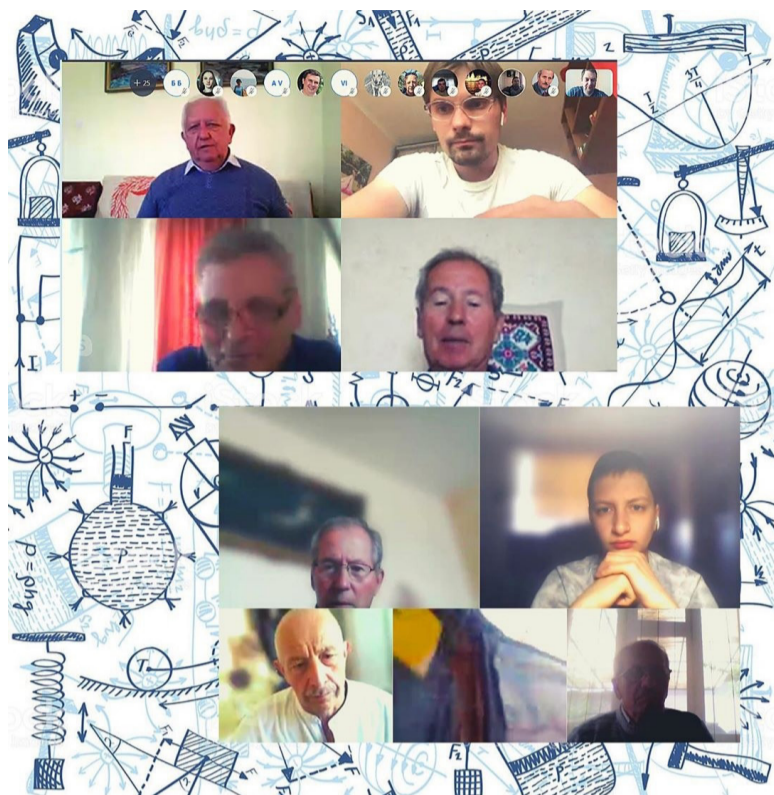
Юлія Данча: «Змінилося. І на краще! Я стала більше часу проводити із сім'єю, саморозвиватися. А головне — почала цінувати те, на що досі звертала недостатньо уваги. Прикро, звичайно, що все в такий спосіб відбувається, та вже нічого не зміниш».

Від себе додам: потрібно намагатися шукати якомога більше позитиву, оскільки оптимістичне мислення притягує добро, а постійна праця над собою допомагає сягнути вершин на шляху до мети.

Та й варто пам'ятати: усе в житті відбувається не просто так. Іноді втрати допомагають здобути значно більше. У кожного час від часу з'являється своя веселка. І як відомо, виходить вона після дощу...

Софія БУРДА,
студентка
відділення журналістики.

Дипломні на відеозв'язку

Онлайн-спілкування неабияк допомагає під час карантину. Фізики УжНУ влаштували масштабну відеоконференцію з участю 50 осіб. Обговорювали організаційні питання щодо захисту дипломних робіт в умовах пандемії.

Так, Міністерство освіти і науки України рекомендує ЗВО захищати кваліфікаційні роботи з використанням відеозв'язку. Паперовий примірник із підписом здобувача може бути надісланий поштою заздалегідь до екзаменаційної комісії. Або ж за умови використання в закладі електронного документообігу – відповідний примірник, засвідчений цифровим підписом.

«До відеоконференції долучилися всі: від студента, наукового керівника, рецензента, завідувача кафедри, представників деканату – до голів державних екзаменаційних комісій. Усі активно обговорювали організаційні моменти, технічні можливості з'єднання, представлення дипломних робіт. Одне слово, фізики – найкращі, бо впоралися із цим завданням на «відмінно» і вкотре довели, що йдуть у ногу з часом та без проблем долають перешкоди на своєму важкому, але цікавому життєвому шляху!» – повідомили на сторінці фізичного факультету в соцмережі.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

ТІЛЬКИ ФАКТ

У 2019 році фінансування наукових проєктів в Ужгородському національному університеті за рахунок коштів державного бюджету збільшилося на 1 млн 172 тис. 285 грн (на 12,6 %) і становило 9 млн 292 тис. 575 грн.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в # 4 (233) визнано статтю «Весна в самоізоляції» Мирослави Гараздій.

Найрейтинговішим за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є інтерв'ю Володимира Тарасюка з Оленою Мельник. Вітаємо авторів!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ГОСТРИМ ОЛІВЦЕМ

Усе найкраще, що є в людському серці, має Олена Кушнірчук

Як на мене, то найголовніша риса кожного викладача – любов до студентів та до

предметів, які викладає. Уміння відійти від авторитарного формату, бути на одному рівні зі здобувачами фаху – друга й не менш важлива характеристика чи, можливо, навіть здатність. І саме все перелічене вище вдало описує старшого викладача кафедри німецької філології ФІФ О.Кушнірчук.

Свого часу я була студенткою Олени Олександрівни. На її парах я почувалася спокійно й легко. Ще тоді переконалася: викладання є покликанням наставниці. Я ніколи не боялася за неввичений матеріал, бо майже завжди приходила підготовленою. О.Кушнірчук – той викладач, у якого мені справді хотілося вчитися. Без сумніву, наставниця є чудовим психологом.

Може достукатися до кожного й намагається зрозуміти. Я ніколи не відчувала зверхнього ставлення до студентів із боку наставниці. А ще кожне наше домашнє завдання було ретельно прочитане й справедливо оцінене!

Після «пар» ми йшли робити завдання, а Олена Олександрівна поспішала додому, щоб їх перевірити. Наступного дня всі вже знали, на скільки балів опанували ту чи іншу тему. І не через прискіпливість педагога, а тому, що для наставниці надзвичайно важливо, аби зрозуміли ми. Випадкові люди рідко затримуються в освітній галузі. Далеко не кожен може бути викладачем. Це вимагає терпіння, любові та невіддільної зацікавленості до професії. Такою є О.Кушнірчук. Її поважають студенти. Шануйте й ви своїх справжніх викладачів!

Світлана БІЛАК,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Спорт за домашніх умов

Демонструє випускниця УжНУ Наталія Баб'як

Озброєна словом, без... доганно володіє тілом. Це – також завдяки двом вищим освітам в Ужгородському національному університеті. А ще альма-матер навчила випускницю-магістра й такої важливої риси характеру, як ставити мету, відтак упевнено рухатися до її реалізації. Правда, спробувати себе в популярному серед сучасної молоді пол денсі допоміг і випадок. «Пілонний спорт обрала випадково. Це, можна сказати, був подарунок друзів на день народження. Вони знали, що я займаюся спортом – щось інше мені не було б таким цікавим», – зазначає Наталя.

Пол денс привабив можливість «спіймати» адреналін, зробити досі не реальний виверт, за короткий час набути доброї форми. До того ж на тренуваннях задіяні всі групи м'язів – інакше на пілоні не втриматися.

Отож продовжила займатися. А щоб закріпити навички своєї праці дипломом – після філологічного вступила згодом і на факультет здоров'я та фізичного виховання, спробувала себе в ролі тренера.

Коли ж настав карантин, Н.Баб'як, як і більшість, удалася до самоізоляції. Утім, зі спортом не розлучається. Навіть за домашніх умов підтримує форму. 3–4 рази на тиждень займається ще й на свіжому повітрі поблизу. Спочатку біг, потім подолання смуги перешкод і заняття на поперечинах та поручнях. Відеоуроки занять поширює в Інтернеті й закликає в такий спосіб до рухової активності. Адже спорт дозволяє зберігати й накопичувати заряд оптимізму, протистояти депресії.

«Люди часто в соцмережах публікують свої досягнення за допомогою відео. Останнє наче

промовляє: «Ось це ніби неможливо, але вийшло». Отож вирішила продемонструвати: коли поставити мету й працювати для неї – результат не забариться. Із часом мені стали писати друзі, висловлювали захоплення, зазначали, що стимулюю в такий спосіб до занять спортом. Відповідно й мене це спонукало продовжувати доводити: кожен може щось», – зізнається Н.Баб'як. Вона переконана: усі ми є лідерами. І не важливо, що робимо. Важливо займатися улюбленою справою.

Сама ж Наталя у подальшому планує зосередитися саме на занятті пол денсом і навіть створити студію. Уважає: потрібно сконцентруватися на чомусь одному й досягти в ньому максимального результату. Берить приклад із Н.Баб'як!
Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 2963. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 26.05.20. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
О.М.БРАЙЛЯН.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.